

עין משפט
נר מצוה

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) לעיל (ב) (ג) ויבנות
קיה: (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט)
(י) דלמא ריש הילא סביב
(יא) ב"ק ק"ג: (יב) ס"ח ל"ב
(יג) כ"ט ל"ג: (יד) (טו) (טז) (יז) (יח)
(יט) (כ) (כ"א) (כ"ב) (כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז) (כ"ח) (כ"ט) (ל)

הגהות הב"ח

(א) חוב' דיה מודה וכו'
כ"ה דקאמר תאבני מתי
תנא ליה: (ב) ר"ה ומי
מי' דמספיק ליה הנה
מפי עצמו ה':

מוסף רש"י

כל ספק היגוה. מדבר
שאלו בו סתמי, וכ"כ הילא
היגוה. לכתחילה לא
יטול. דלי שאלה לה לכת
למייסדי סתמי לכתוב
הפסד, הלך לא יטול
הבעלים יחזרו ויטלו
ויטלו. ואם נטל לא
יחזרו. דהא לכתוב היגו
סימנא (רש"י כ"ה). נטל
הבית עליו ועל אמו.
הבית שנטל הבית על החל
אשת יעקב כאלמנה ועל
יוסף נכד מיעקב ולא היה
לה עוד כן מיעקב ולא מאיש
אחר. שעבדו טעמיהו
שוות. שיבטי האם בתן
לחיה מאתה אומרים בתן
מת ראשון והיא מתה
לחיה ורשמי כל נכסיה,
דנכסיה הן כגון ראונין כן
יעקב מלאה טוען כל
הנכסים ויאמר רחל מתה
תחלה וירש יוסף את כל
נכסיה ויאמר מת הוא
ורשמי כל הנכסים (רש"י)
ב"ב מ"ג. שידורוקי.
דנכסיה הן כגון מתה טוען
ירשמי נכסיה שהיוקרה כגון
האשה לנכד בעל נכסיה
פולחנותה ללא בעל (שם).
ש"י בארזכותה. מודה אני
בדו. משום דנקט ח"ק
לשאל דמדיים. אמר לחיה
גמי מודה אני. לכתוב ולי
מודה ויחלק עלך לדברי
כ"ה ממי אמרתי הכל נכסים
מחוקקים. ויגמ' מפרש
מחוקק מי ועממ' ממי
מפרש (שם).

זוהי. אמר לכל אחד איני מתייר: ושקלי ליה כולוה ואולי. נמלא
זה מוליח מידו כדי להפסיד הגזול עולמית: והא"ר אבא בר זבדא
ספק סינוח. מלא דבר שאין בו סימן צד מקום שמסתמר קנת
דלא סכימי אינשי דלאלי ויש לספקוי שמה מעלת הונח שם לגנוזה:
לכפתלה לא יעלנו. המוצא ששכיבא

צעלוי לא ימלאנו וסימן אין בו
שיכרזי לפיכך ייחטו זה וצעלוי יבא
ויטלו וכל שכן לרדאי הינוח כדמנין
(לעיל דף ה"ה): מלא כלי באספה
מכוסה לא יגע צו: ואם נעל לא
יחזיר. ואם בא אחר ואמר שלי הוא
וסמנין אינו נותן בו לא יחזירו שמה
אינו שלו וסוף הבעלים לנזח ויביא
עדים שהניחו שם לפיכך יהא מונח
כד זה עד שיבא אליהו דהאי לא
יחזיר לא שיהא שלו קאמר דהא
מעיקרא באיסורא אחא לדידי אס
הינוח הניח. אלמא מידי דמספקא
לן דמאן נינהו כ"רך להניחו כד מי
שהוא עד שיבחר הדבר: אמר רב
ספרא ויניח. הא דקמני מסתלק
לאו דלישקלו אינהו ולחלו ולא
שיצאנה מידו אללא תהא מונחת כדו
עד שיבחר הדבר והאי מסתלק
סילוק הדין הוא ויניח גולה בפנייה
כ"ד ויאמר כדו של מי הוא ויטול
ומסתלק מן הדין והגולה יניח כדו
עד שיבא אליהו: לא זו הדרך. ספא
דגזל אחד ממחשה הוא ביצמות ודף
: (א) נפל הכית עליו ועל אמו.
ואין ידוע לחיה מת ראשון והיא לאמו
נכסים מבית אביה: יורשי האם.
משפחה בית אביה אומרים לקרובי
הבן ממשפחה אביו הנכסים לירש את
הבן: הבן מס ראשון. ולא ירש את
אמו להוריש אתהם נכסיה אללא הבן
מת ראשון ואח"כ מתה אמו ואנו
יורשים אותה (נכסיה): ויורשי הבן
אומרים האם מתה ראשונה. וירשה
בנה ואחריה מת הבן ואנו יורשין
אותו: אלו ואלו. ג"ש ובי"ה שנתלקו
בנפילות אחרות בפרק מי שמתא ש"ג
אומרים יחלוקו וינתן הלל אומרים
נכסים מחוקקין כלן מודים שיתלוקו:
אמר ר"ע מודה אני בזה. א"ע ש"פ אמי
משל ג"ש ואומר בשאר הנפילות
יחלוקו בזה איני מודה לנ"ה שהנכסים
מחוקקין. ופליגי אמוראי בחוקת מי
והתס"י מפרש טעמא: שמה ושמה.

שיהיה מנח שמה צאים הלך נכסים מחוקקין: הכא כרי ושמה. כל
אחד ואחד אומר אותי גזל היינו טענת ודאי זה אומר איני יודע
וצרי עדיף משמה: עלה דהסיף. דגזל אחד ממחשה: חדא
דלא קמני. מתני' תובעין אותו דלא קמני אחי גזל: ה"ג ועוד הא
תני ר' חייא זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע ולי"ג יחלוקו.
והכי פירושו ועוד הא מני רבי חייא לך מתניתא דגולתי את אחד
מכס בחוספתא דליה ומני לה הכי אמר לנטיס גולתי אחד מכס
ואני יודע אחיזה זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע ונתן לזה
מנה כו' דקמני במתני' אלמא בשמה ושמה עסקין: הכל מודים
בשנים שהפקידו כו'. גבי פלוגתא דר"ע ור"ע איתמר במסכת
כטורות (דף י"ג): שנים שהפקידו זה טלה אחד זה שנים זה אומר
שנים שלי זה אומר שנים שלי והתם שמי כריכות נינהו ואפילו
הפקידו זה בפני זה דבר הנראה הוא מי מביא אחד ומי מביא
שנים כדשנתא גבי כריכות מעות הואיל דלאו ואלו לרורין הוא
שוכח מי הפקיד אללו לרור גדול ומי לרור קטן הואיל והפקידו אללו
יחד גדול גבי טלאים מילתא מוכחה טפי: פסידא דגדול. של
כלי גדול ששכרוהו וכשיבא אליהו ויאמר של מי הוא הנמלא
מפקדי בשכרוהו: כהא קאמר ר' יוסי. משום פסידא דגדול:
והא

מודה אני בזה. א"ע"ג דקאמר מודה אני לנא משום דליהו מתלמודי
ג"ש דכפ"ק דיבמות (דף טו). בלתי הכת סכר כ"ה דקאמר
(א) תמיה אני מתי תנא לרתי הכת לדי ואשיבנה ויהיו כ"ה אללא
אנב דשנה לעיל אלו ואלו מודים תנא הכא מודה אני:
וממאי דר"ע היא. וא"ת ואללא
כמאן דאי כר"ט כ"ש
דלר"ע נותן לזה מנה ולזה מנה וי"ל
דכי פ"י ממאי דר"ע היא ומדינא
דלמא ללאת ידי שמים ומשני מדקאמר
מודה ר"ע למאן מודה לאו לר"ע
דאמר מדינא משלם לכל אחד ואחד
ואמר ר"ע מדינא מניח ביניהם
ומסתלק אללא ללאת ידי שמים ומדינא
דמשלם לכל אחד ואחד וקאמר הא
אוקימנא בנא ללאת ידי שמים ומודה
דקאמר ר"ע ה"פ כי היכי דלמרת
בשמה ושמה משלם לכל אחד ואחד
ללאת ידי שמים הכי מודינא לך הכא:
ומי אמר רבא כ"ה בשתי בריכות
ה"פ ה"פ דקאמר והא אמר רבא כו'.
וא"ת וה"ל מתני' איירי ללאת ידי
שמים וי"ל מדנקט במתני' דלתי
נמי כר"ע אינו של אחד מכס משמע
משום דהוי שמה ושמה אינו חייב
אללא ללאת ידי שמים דוקא כדמשמע
לשון הודה (ט) הא הפקידו הן עלמן
דלתי בשמה ושמה ליה והוא ליה כרי
ושמה חייב אפי' מדינא א"ע"ג דלא
עבד איסורא כיון דה"ל למידק דאי
לאו הכי אמאי נקט אביו דאי לאורוי
דלתי בשמה ושמה ליה ללאת ידי
שמים זה אין נראה שום חידוש לר"ע
ועוד דר"ע נמי אית ליה בהגזל קמח
ב"ש דף ק"ג: (א) וס' בלתי ממחשה בני
דכ"ס משלם לכל אחד ואחד וא"ע"ג
דלא עבד איסורא ומדינא משלם
לללאת ידי שמים אפילו ר"ע מודה
שמשלם לכל אחד ואחד א"ע"ג דלא
עבד איסורא דהא מתני' אוקימנין
נמי כר"ע דלתי ושמה אביו של אחד מכס
הפקיד ליה מנה נותן לכל אחד
ולהכי פריך והאמר רבא הכל
מודים כו' דלתי לר"ע מניח ביניהם
א"ע"ג דה"ל למידק כמו שאפרש
משום דלא עבד איסורא וה"ה דבלא
רבא ה"מ למיפק מר"ע דאמר בני
מקח א"ע"ג דלא עבד איסורא משלם
לכל אחד ואחד והתם אמר רבא
דלתי לר"ע מניח רועה ביניהם

ומסתלק אללא דימחא ליה למיפק דרבא אדרבא:
והאמר רבא ה"ב טורים בשנים שהפקידו אצל רועה. פרש"י
זה טלה אחד זה שני טלאים שמיחש ביניהם ומסתלק
והתם כשי כריכות נינהו אפי' הפקידו זה בפני זה דדבר הנראה
מי הביא אחד ומי הביא שנים אללא במעות לא היה לו להבדיל
צין לרור גדול לרור קטן וקשה דמתני' מסתמא מיירי אפילו זה
הפקיד מאתים בני' כיון זה מנה ככס אחד יתו דלמא מיירי
רבא בני' שהפקידו שני טלאים זה כחוש זה שמן דהוי כמעות
דלא הוה ליה למידק אי נמי בשנים שהפקידו שני טלאים ומת
אחד מהם וכל אחד אומר שהמת של חבירו דכי האי גוונא מיירי
מתניחין דהתם בפרק שני דכטורות (דף י"ג: וס' אלא יש לומר
דלתי הפקידו טלאים זה בפני זה הוה ליה למידק דלתי הפקידו
למימר אמתן לא קפדיתון משום דלא יוכלו למקן דלתי הפקידו
זה שלא בפני זה יראה חבירו העלאים כשהולכים במרעה ושאל
על מי הם אללא במעות שהיה יכול להפקיד שלא בפני חבירו
יכול הנפקד לומר אמתן לא קפדיתון כל שכן דלא הוה ליה למידק:
שלא מרעהו. לאו דוקא שלא מדעתו אללא כלומר שלא
בדאיתו של רועה דהשתא לא הוה ליה למידק:
שמה

ט א מ"י פ"ד מה"ל גולא
וזכרה ה"ל ט סמנ
עשין ע" טו"ע ח"מ ט'
שקס טפי א':
ט א ב מ"י ס"ח מה"ל
נלות ה"ל ו סמנ
עשין טו טו"ע ח"מ ט'
רס טפי י':
ט ב ג ד מ"י ס"ח מה"ל
שאלה ופקידו ה"ל ד
סמנ עשין טו טו"ע ח"מ
ט' ע טפי ד':

רבינו הגאול

שכלל הקום השבתה
הגולה לגזול עצמו. אפר
רב ספק הינוח לכתחילה
לא יטול ואם נטל לא יחזיר
אמר רב ספרא תני ויניח.